

Capecitabină pentru cancerele tractului biliar

Dacă medicul dumneavoastră v-a recomandat capecitabină pentru tratamentul cancerului, găsiți în cele ce urmează câteva informații și aspecte importante despre acest medicament.

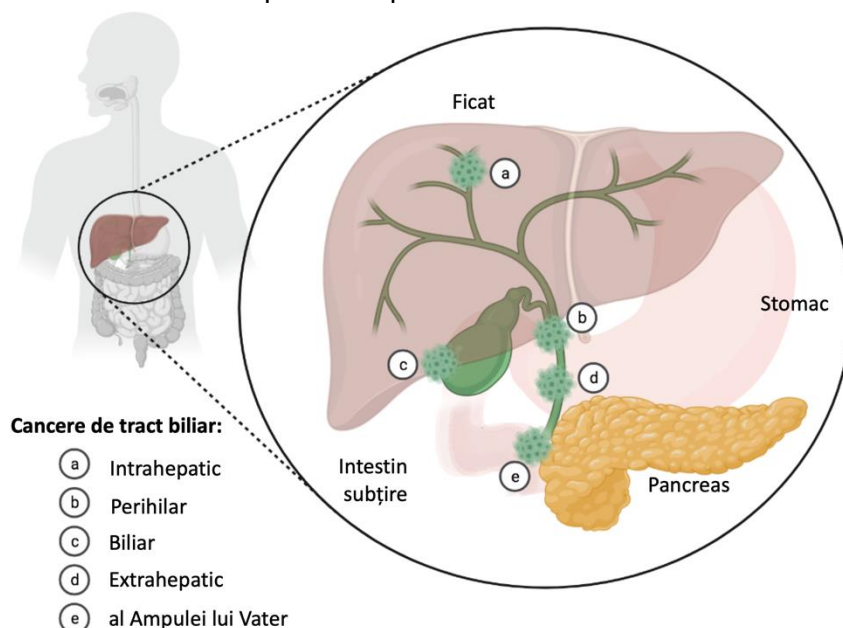
Cancerul de tract biliar

Cancerul de tract biliar se dezvoltă din celule (denumite colangiocite) care se formează în mod normal din celulele mucoasei canalelor biliare (reprezentate cu verde în imaginea de mai jos). Canalele biliare sunt tuburi mici care transportă bila, utilizată pentru a digera alimentele, din ficat și vezica biliară în intestinul subțire.

Cancerul de tract biliar sunt: colangiocarcinomul, neoplasmul veziculei biliare și cancerul ampular.

- **Colangiocarcinomul** – este întâlnit, de asemenea, și sub denumirea de cancerul căilor biliare. În funcție de locul unde se dezvoltă în căile biliare, se clasifică în trei tipuri:
  - colangiocarcinom intrahepatic - atunci când se dezvoltă în căile biliare intrahepatice
  - colangiocarcinom perihilar - atunci când se dezvoltă în porțiunea căilor biliare aflate în imediata apropiere a ficatului
  - colangiocarcinom distal/extrahepatic - atunci când se dezvoltă în căile biliare aflate la distanță de ficat.
- **Cancerul biliar** – se dezvoltă la nivelul vezicii biliare.
- **Cancerul ampular** – se dezvoltă la nivelul formațiunii denumite Ampula lui Vater (ultimul centimetru al căii biliare comune, la unirea cu canalul pancreatic, la varsarea acestora în duoden).

Vi s-a oferit acest prospect deoarece ați fost diagnosticat cu un tip de cancer de tract biliar. Medicul Oncolog vă va prezenta mai multe aspecte despre boala dumneavoastră.

Ce este capecitabina?

Capecitabina este un medicament chimioterapic care distruge celulele tumorale, interferând cu procesul de multiplicare al acestora. Deoarece poate afecta și celulele normale, poate provoca uneori reacții adverse.

Mod de administrare

Capecitabina este administrată oral sub formă de comprimate. Veți primi comprimate de capecitabină de la spital la începutul fiecărui ciclu. Veți lua capecitabină acasă timp de 2 săptămâni consecutive. De obicei, se administrează de două ori pe zi, dimineața și seara.

Intervalul ideal de administrare este la fiecare 12 ore, dar dacă este mai potrivit pentru dumneavoastră, puteți lua comprimatele la fiecare 10 sau 11 ore (dar niciodată la un interval mai mic de 8 ore).

Comprimatele trebuie înghițite cu multă apă în decurs de 30 de minute după masă (o gustare este în regulă dacă nu puteți lua o masă adecvată). În mod ideal, aceste comprimate trebuie înghițite întregi fără a fi mestecate sau zdrobite, dar dacă aveți probleme cu înghițirea, le puteți dizolva în apă. Dacă uitați o doză, treceți peste doza omisă și continuați cu programul normal. Nu luați două doze în același timp sau doze suplimentare.

Medicul dumneavoastră va decide doza exactă de capecitabină pe care o veți primi, pe baza mai multor factori, incluzând: înălțimea, greutatea, vârsta, starea generală de sănătate și condițiile de bază. Farmacistul vă va spune numărul exact de comprimate pe care trebuie să le luați de fiecare dată.

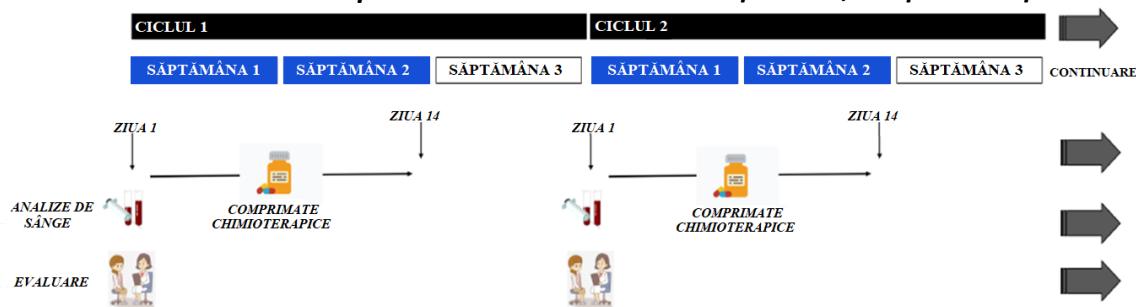
Schema de tratament cu capecitabină

Veți primi capecitabină în cicluri de tratament. Schema standard de tratament cu capecitabină urmează un ciclu de trei săptămâni, care implică 14 zile de chimioterapie (de la ZIUA 1 până la ZIUA 14), urmată de o săptămână de pauză. Înainte de fiecare ciclu de chimioterapie, veți fi evaluat de echipa de oncologie. Astfel, înainte de fiecare ciclu, vi se va recolta sânge, pentru ca medicul să verifice dacă se poate administra tratamentul chimioterapic. Este important să raportați orice simptome sau probleme apărute de la ultima consultație, astfel încât doza/schema să poată fi ajustată și personalizată special pentru dumneavoastră.

În ZIUA 1 a primei săptămâni din fiecare ciclu de chimioterapie, veți veni la spital pentru a vă evalua medicul/asistenta și pentru a vă ridica comprimatele. Uneori medicul oncolog vă poate cere să efectuați analize de sânge cu o zi înainte de începerea chimioterapie, iar echipa vă poate evalua telefonic fără a fi necesar să veniți la spital.

Nu trebuie să rămâneți în spital pentru administrarea chimioterapie.

Ciclul de tratament cu capecitabină: administrare 2 săptămâni, 1 săptămână pauză

Durata tratamentului cu capecitabină

Medicul va discuta cu dumneavoastră durata tratamentului. În general, fiecare ciclu de capecitabină va dura trei săptămâni. Dacă tolerați bine tratamentul, veți primi cel puțin 8 cicluri de capecitabină (aproximativ șase luni).

Care pot fi reacțiile adverse ale tratamentului cu capecitabină?

Capecitabina poate declanșa reacții adverse, dar acest lucru nu este obligatoriu să se întâmple. Amintiți-vă că aceste reacții sunt adesea previzibile în ceea ce privește debutul, durata și severitatea lor; sunt aproape întotdeauna reversibile și ar trebui să dispară complet după tratament.

La fel ca în cazul multor altor medicamente pentru chimioterapie, capecitabina distruge celulele canceroase datorită capacității sale de a opri diviziunea și proliferarea celulară. Din păcate, medicamentele pentru chimioterapie nu sunt capabile să facă diferența dintre celulele canceroase și celulele normale. Deci, chimioterapia va distruge, de asemenea, celulele normale care se divid rapid, cum ar fi celulele sanguine, celulele din gură, stomac, intestin și în alte părți, ceea ce poate determina reacții adverse. Odată ce tratamentul se încheie, acele celule normale vor crește din nou și vor fi sănătoase.

Există multe medicamente care pot fi luate în timpul chimioterapiei pentru a controla și minimiza impactul oricăror reacții adverse pe care le-ați putea avea.

Reacții adverse frecvente

Toxicitate hematologică:

- **Scăderea numărului de celule albe și riscul infecțiilor**

Chimioterapia reduce adesea numărul de celule albe din sânge, care vă ajută să luptați împotriva infecțiilor. Astfel, dacă numărul de celule albe din sânge este prea mic (această disfuncție se numește *neutropenie*), este posibil să aveți risc de infecții. În acest moment, este important să fiți atenți pentru a evita situațiile care ar putea crește riscul de infecții, cum ar fi în locurile aglomerate și bolnavii de gripă sau alte infecții ce se pot transmite.

Deoarece numărul celulelor albe, probabil, va fie cel mai scăzut între ziua 10 și ziua 14 a fiecărui ciclu de chimioterapie, în aceste zile trebuie să fiți mai atent.

Medicul dumneavoastră vă va verifica numărul celulelor albe din sânge, înainte de fiecare ciclu de chimioterapie. Numărul de celule albe va reveni de obicei la normal înainte de următorul tratament. Uneori se poate întâmpla că acesta este prea mic pentru a vă permite să primiți tratamentul programat, iar medicul dumneavoastră îl va amâna pentru o perioadă scurtă de timp până când numărul celulelor revine la normal.

Este important să fiți conștienți de semnele și simptomele unei infecții și trebuie să contactați linia de asistență a spitalului (număr de telefon: .....) dacă dezvoltăți oricare dintre următoarele probleme:

- Temperatura peste 38 ° C, în ciuda utilizării paracetamolului;
- Frisoane sau stare generală de rău;
- Dureri în gât, tuse, diaree, frecvență crescută a urinării.

- **Scăderea numărului de celule roșii**

Chimioterapia poate reduce numărul de celule roșii din sânge. Cel mai important rol al acestor celule este transportarea oxigenului în întregul organism. Dacă numărul de celule roșii din sânge este prea mic (această disfuncție se numește *anemie*) vă puteți simți obosit și veți avea dificultăți în respirație. Dacă anemia dumneavoastră va deveni severă, veți avea nevoie de transfuzie de sânge.

- **Scăderea numărului de trombocite și riscul apariției de vânătăi și sângerări**

Chimioterapia poate reduce numărul de trombocite. Trombocitele au un rol important în coagularea sângelui. Dacă numărul trombocitelor este prea mic (această disfuncție se numește *trombocitopenie*) nu veți putea primi tratamentul chimioterapic, iar medicul dumneavoastră îl va amâna pentru o perioadă scurtă de timp, până când numărul acestora va crește la valori normale. Dacă aveți vânătăi sau sângerări, cum ar fi sângerări nazale, sângerări ale gingiilor, mici pete roșii sau violete pe piele, vă rugăm să informați medicul.

Diaree: trebuie să luați legătura cu medicul dumneavoastră dacă aveți 4 sau mai multe scaune în 24 de ore. Medicul vă va oferi comprimate antidiareice (Loperamidă). Trebuie să luați un comprimat de Loperamidă după fiecare scaun. Vă recomandăm să beți multă apă pentru a înlocui fluidele pierdute, să mâncați alimente cu conținut scăzut de fibre și să evitați fructele crude, sucurile de fructe, cerealele și legumele. De asemenea, evitați alcoolul, cofeina, produsele lactate și alimentele bogate în grăsimi.

Sindromul mână-picior: mâinile sau picioarele pot deveni roșii, dureroase, uscate sau umflate, asemănător unei arsuri solare. Pielea palmelor și tălpilor poate începe să se descuameze, în general ușor și rareori înainte de două săptămâni de la începerea tratamentului. Acest lucru poate fi însoțit de amorțeală sau furnicături pe mâini sau picioare. Medicul va discuta cu dumneavoastră astfel de simptome și cum acestea pot să interfere cu activitățile de zi cu zi. Sindromul mână-picior poate necesita reducerea dozei de medicament și uneori, când modificările pielii sunt mai severe, poate fi necesară oprirea tratamentului. Prevenția este foarte importantă în încercarea de a reduce riscul de dezvoltare a sindromului mână-picior. Aveți grijă de mâini și picioare urmând recomandările din secțiunea „Sfaturi în timpul tratamentului”.

Afte și ulcerații bucale: trebuie să vă spălați dinții întotdeauna după ce ați mâncat, pentru a evita creșterea germenilor. Pentru a preveni sau pentru a ajuta la tratarea aftelor bucale, utilizați o periuță de dinți moale și clătiți de trei ori pe zi cu 1/2 până la 1 linguriță de bicarbonat de sodiu amestecat în apă (sau o apă de gură). Este bine să evitați alimentele acide, cum ar fi portocale, lămâi și grapefruit. Comunicați medicului dumneavoastră sau asistentei medicale dacă aveți ulcerații, pentru a vă putea ajuta la prevenirea sau tratarea aftelor bucale.

Valorile enzimelor hepatice crescute: dacă aveți valori crescute ale transaminazelor, nu veți observa nicio diferență în activitatea sau nivelurile de energie. Medicul dumneavoastră le va monitoriza și va decide dacă va ajusta doza de medicamente.

Oboseală: este un efect advers foarte frecvent, care se poate amplifica pe durata tratamentului.

Pierderea apetitului: nu vă faceți griji dacă nu mâncați bine timp de o zi sau două.

Coagularea sângelui: contactați personalul medical dacă aveți picioarele umflate, roșii și dureroase sau dacă aveți dificultăți în respirație.

Reacții adverse mai puțin frecvente

Simptome asemănătoare gripei: este posibil să le aveți în timpul tratamentului chimioterapic sau la scurt timp după terminarea acestuia

- senzație de căldură, frig sau frisoane;
- febră;
- dureri de cap;
- dureri musculare;
- oboseală.

Greață: este uneori însoțită de vărsături, dar poate fi bine controlată de medicamente. Este important să luați medicamentele chiar dacă nu vă simțiți rău, deoarece este mai ușor să preveniți greața decât să o tratați. Contactați imediat medicul sau asistenta dacă vă simțiți rău de mai multe ori pe zi.

Durere abdominală: puteți avea dureri surde sau crampe cu flatulență. Acest lucru este frecvent asociat cu chimioterapia. Dacă aveți dureri ascuțite persistente, contactați medicul dumneavoastră.

Constipație: consumul de alimente bogate în fibre (legume, fructe, pâine integrală) și consumul a cel puțin 2 litri de apă vă poate ajuta. Este posibil să aveți nevoie de laxative dacă constipația durează mai mult de două / trei zile.

Dureri de cap: dacă se întâmplă acest lucru, puteți lua analgezice, cum ar fi paracetamolul.

Retenție de lichide: vă puteți îngrășa, iar fața și gleznelor sau picioarele se pot umfla. Vă poate ajuta să vă puneți picioarele pe o pernă. Aceste simptome se vor reduce după terminarea tratamentului.

Insomnie: puteți lua somnifere dacă este necesar.

Somnolență: chimioterapia vă poate face să vă simțiți foarte somnoros (somnolent) și obosit. În acest caz, nu conduceți vehicule și nu folosiți utilaje.

Căderea părului: părul dumneavoastră poate deveni mai subțire, dar este puțin probabil să vă cadă.

Medicație necesară pentru controlul reacțiilor adverse

Asigurați-vă că informați medicul despre orice reacție adversă; există medicamente utile pentru controlul simptomelor.

Ar trebui să iau în continuare toate medicamentele obișnuite?

Da, în mod normal continuați să luați medicamentele obișnuite, dar trebuie să raportați echipei de oncologie toate aceste medicamente, pentru a vă putea oferi sfaturi adecvate.

Pot să fac vaccinul antigripal?

Da, se recomandă vaccinarea împotriva gripei înainte de a începe chimioterapia. Dacă ați început deja chimioterapia, vă rugăm să întrebați medicul dumneavoastră care vă poate sfătui cu privire la cel mai bun moment pentru vaccinare.

Sfaturi în timpul tratamentului

- Beți multe lichide (cel puțin 2 litri pe zi) pentru a vă proteja rinichii.
- Mențineți o alimentație bună. Mâncatul puțin și des poate ajuta la reducerea greții. Ar trebui să evitați alimentele grase sau prăjite. Puteți lua medicamente antiemetice la nevoie.
- Folosiți un aparat de ras electric și o periuță de dinți moale pentru a minimiza sângerările.
- Evitați expunerea la soare. Folosiți creme cu factor de protecție solară SPF 15 (sau mai mare) și îmbrăcăminte de protecție.
- Este posibil să aveți somnolență sau amețeli; evitați să conduceți vehicule sau să vă angajați în sarcini care necesită vigilență până când este cunoscut răspunsul dumneavoastră la capecitabină.
- Odihniți-vă mult.
- Pentru a preveni apariția sindromului mână-picior:
  - Reduceți frecarea, presiunea și expunerea la căldură a mâinilor și picioarelor.
  - Evitați contactul pe termen lung cu apă fierbinte, cum ar fi spălarea vaselor, dușuri lungi sau băi în cadă.
  - Nu utilizați mănuși de spălat vase.
  - Evitați plimbările lungi sau săriturile pentru a reduce descuamarea pielii de pe tălpi.
  - Nu utilizați unelte de grădină / de uz casnic pentru a preveni compresia mâinii pe o suprafață dură.
  - Evitați fricțiunea loțiunilor/cremelor pe mâini și picioare, dar mențineți pielea hidratată.
- Pentru a ajuta la reducerea simptomelor, puteți utiliza creme emoliente și analgezice pentru a ameliora durerea. Discutați despre medicamentul cel mai adecvat cu medicul dumneavoastră.
- Păstrați acasă medicamentele de care ați putea avea nevoie pentru a ajuta la controlul simptomelor reacțiilor adverse.
- Înainte de a începe chimioterapia, spuneți medicului dumneavoastră despre orice medicament pe care îl luați. Uneori, reacțiile adverse pot fi cauzate de medicamentele dumneavoastră și nu de chimioterapie.
- Dacă simptomele dumneavoastră sunt severe sau nu se ameliorează după 24 de ore, nu ezitați să contactați spitalul.
- Acordați atenție simptomelor care indică formare unui cheag de sânge: durere, roșeață, umflarea unui braț sau a unui picior, lipsei de aer sau durere în piept. Dacă aveți oricare dintre aceste simptome, contactați medicul dumneavoastră.
- Nu faceți niciun fel de vaccin fără aprobarea medicului dumneavoastră în timp ce urmați chimioterapia.
- Dacă sunteți o femeie fertilă:
  - Informați medicul dumneavoastră dacă sunteți sau ați putea fi însărcinată înainte de a începe acest tratament.
  - Evitați să fiți însărcinată în timpul chimioterapiei.
  - Nu alăptați în timpul chimioterapiei.

Când trebuie să contactați spitalul?

Dacă simptomele dumneavoastră sunt severe sau nu se ameliorează după 24 de ore, nu ezitați să contactați spitalul.

Contact de urgență al spitalului.....

De unde pot obține mai multe informații?

Dacă doriți să obțineți mai multe informații în acest domeniu, puteți vizita site-ul **ESMO** pentru Cancerul de tract biliar (Ghid pentru pacienți), **AMMF** Site-ul de Caritate pentru Colangiocarcinom și prospectul medicamentului.

Mai jos puteți găsi link-uri utile:

<https://www.esmo.org/for-patients/patient-guides/biliary-tract-cancer>

https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/capecitabine-accord-epar-product-information_ro.pdf

<https://www.anm.ro/ / PRO/PRO 10958 31.08.18.pdf>

<https://www.anm.ro/ / PRO/PRO 11774 15.05.19.pdf>